

Assumpte: Adhesió al manifest del Consell Nacional dels Infants i Adolescents de Catalunya del 20 de novembre de 2024.

MANIFEST DEL CONSELL NACIONAL DELS INFANTS I ADOLESCENTS DE CATALUNYA DEL 20 DE NOVEMBRE DE 2024: REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS | ODS 10

INTRODUCCIÓ

Som el Consell Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya i cada any, pel dia 20 de novembre, amb motiu del Dia Mundial dels drets dels infants, redactem un manifest per expressar la realitat de molts infants i adolescents. En aquesta ocasió, ens centrem en la reducció de les desigualtats socials, les guerres i la pobresa infantil, tres temes que continuen sent crítics per al benestar de la infància i adolescència. Gràcies a l'ajuda dels consells territorials de participació infantil que formen part del CNIAC, hem pogut recollir diferents punts de vista d'infants i adolescents d'arreu de Catalunya, per tal de reflectir la realitat amb la precisió més gran possible i fer pública l'opinió dels infants i adolescents de Catalunya en aquest Manifest.

DESIGUALTATS

Les desigualtats són presents a la vida quotidiana de forma constant, però moltes vegades són difícils de percebre, sobretot per als infants i adolescents, que sovint vivim immersos en aquests patrons de manera inconscient. A l'escola i en altres àmbits, aquestes desigualtats es reflecteixen en les actituds, les expectatives i les oportunitats a les quals accedeixen, condicionades pel gènere, l'origen, l'orientació sexual o l'aspecte físic. Aquests petits detalls que passen desapercebuts ens afecten molt més del que sembla, tenen un efecte profund sobre l'autoestima, les relacions interpersonals i la percepció de les nostres possibilitats futures d'aquests infants i adolescents. El fet que aquestes desigualtats no sempre siguin evidents és, en si mateix, un problema: les barreres invisibles són difícils de trencar perquè sovint no es qüestionen. En el cas de la discriminació social i escolar, les actituds o els comportaments discriminatoris són interioritzats com a normals per molts infants i adolescents, que els reproduïxen o els accepten com a part de les dinàmiques socials. Aquesta normalització perpetua les desigualtats i fa que costi identificar-ne els efectes perjudicials. A més, la manca de consciència sobre aquestes desigualtats pot portar a la manca de suport efectiu per a les persones que les pateixen, deixant que les experiències discriminatòries quedin invisibilitzades.

DISCRIMINACIONS EN L'ÀMBIT ESCOLAR

La majoria d'infants i adolescents pensa que els professors saben com actuar davant de casos de discriminació o assetjament dins dels centres educatius, tot i que hi detecten algunes mancances que caldria abordar. En concret, es destaquen quatre aspectes:

SUPERVISIÓ INSUFICIENT: Hi ha espais i moments al centre on els professors no poden garantir una vigilància adequada, fet que facilita que es produeixin situacions de discriminació o assetjament sense que ningú les detecti o hi intervingui a temps.

MESURES POC EFECTIVES: Es percep que, malgrat la voluntat d'intervenció dels professors, les accions que es prenen sovint no són prou efectives per eliminar o reduir significativament els casos d'assetjament o discriminació. Això provoca que la conducta dels agressors no sempre es corregeixi.

FALTA DE FORMACIÓ: Alguns infants i adolescents opinen que els professors no disposen sempre de la formació necessària per gestionar aquestes situacions de manera adequada, ja que abordar conflictes relacionats amb discriminació o assetjament requereix habilitats específiques.

ESCOLTA PARCIAL: En alguns casos, s'ha detectat que no sempre es valoren de la mateixa manera totes les versions dels fets, incloent-hi la de l'agressor, fet que pot dificultar una comprensió completa de la situació. Pel que fa a com reaccionar davant d'un acte discriminatori o d'assetjament, la majoria considera que caldria avisar un adult de confiança, preferiblement algú amb formació específica en aquests temes, o recórrer al tutor. També es veu positiva l'opció d'intentar resoldre la situació dialogant amb l'altra persona, sempre que sigui possible fer-ho de manera segura. Cal assenyalar que les víctimes poden arribar a dubtar de si la seva manera de reaccionar és adequada o no, fet que afecta la seva autoestima i seguretat. Aquesta percepció posa en relleu la necessitat d'un suport psicològic i educatiu més sòlid als centres, que pugui oferir orientació i confiança a les víctimes.

XARXES SOCIALS I ESTEREOTIPS

Les xarxes socials tenen un paper important en difondre estereotips. Sovint, els infants adolescents es comparen amb imatges idealitzades que veuen a les xarxes, les quals no sempre mostren la realitat. Aquestes imatges poden crear pressió per tenir certs cossos o comportaments, reforçant idees de com s'ha de ser. A més, l'anonimat de les xarxes facilita que algunes persones facin comentaris o actuïn de manera discriminatòria, ja que no tenen les mateixes responsabilitats que tindrien en una situació cara a cara. Això pot portar a situacions d'assetjament i a la difusió de missatges negatius.

DESIGUALTAT EN L'ESPORT (PER RAÓ DE GÈNERE I DISCAPACITAT)

Tot i que una part important d'infants i adolescents creu que hi ha suport per a la inclusió, molts consideren que caldrien més esforços per fer visible els esports especialitzats i facilitar la participació de les persones amb discapacitat en qualsevol disciplina esportiva.

CONFLICTES ARMATS

Un conflicte armat o guerra es refereix a una disputa violenta entre dos o més grups, ja sigui dins d'un mateix país (guerra civil) o entre països diferents, on s'utilitza la violència armada per aconseguir objectius polítics, socials o econòmics. Els conflictes armats no només afecten els participants directes, sinó també la població civil, especialment els infants i adolescents, que es veuen atrapats en un entorn de violència i inestabilitat, fet que agreuja la desigualtat social i econòmica.

CONFLICTES ARMATS ACTUALS Tot i que existeixen uns 28 conflictes armats actius a tot el món, molts infants i adolescents no són conscients de la seva magnitud i abast. Només uns pocs conflictes, com la guerra entre Ucraïna i Rússia o el conflicte israelià-palestí, són àmpliament coberts pels mitjans de comunicació. Això provoca que els infants i adolescents tinguin una visió molt limitada de la realitat dels conflictes armats a escala mundial, i fins i tot molts adults desconeixen molts d'aquests conflictes. La falta d'informació precisa pot contribuir a la desconeixença i la indiferència davant les conseqüències humanitàries d'aquests esdeveniments.

RELACIÓ ENTRE CONFLICTES ARMATS I LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA La majoria d'infants i adolescents que han participat en la redacció d'aquest Manifest considera que hi ha una relació directa entre els conflictes armats i les seves vides. Els

conflictes armats generen una gran inestabilitat, que afecta especialment les seves oportunitats educatives, la seva salut i la seguretat de les seves famílies. La guerra pot destruir escoles, hospitals i habitatges, impossibilitant l'accés a serveis bàsics i empitjorant la situació d'uns infants i adolescents que ja viuen en condicions precàries. A més, la guerra provoca desplaçaments forçosos, separacions familiars i, en molts casos, la pèrdua de membres de la família. Els nens i nenes es converteixen en les víctimes més vulnerables dels conflictes armats, ja que les seves oportunitats per a créixer, aprendre i desenvolupar-se queden greument reduïdes.

AJUDES HUMANITÀRIA I MILITAR EN ELS CONFLICTES La majoria dels infants i adolescents creuen que l'ajuda humanitària internacional té un paper clau en alleujar les conseqüències immediates de la guerra, proporcionant menjar, refugi, atenció sanitària i altres recursos bàsics per a les víctimes dels conflictes. Aquesta ajuda pot ser fonamental per salvar vides, però també es reconeix que no és suficient per solucionar les causes profundes dels conflictes ni per garantir una pau duradora. A més a més, la majoria de nois i noies considera que l'ajuda militar d'altres països no aporta beneficis reals a la població civil, ja que només pot perpetuar la violència i el sofriment de les persones afectades.

ALTRES FORMES D'AJUDA PER A LA PAU A més de l'ajuda humanitària, molts infants i adolescents creuen que altres formes d'intervenció poden ser efectives per aconseguir la pau, com l'educació en valors de no-violència i la promoció del diàleg. Educar als infants i adolescents en la resolució pacífica de conflictes pot ser una eina poderosa per prevenir la violència en el futur. També es considera important la sensibilització sobre les conseqüències de la guerra mitjançant campanyes d'informació, espectacles i altres activitats que connectin les emocions i la consciència de la infància i l'adolescència amb la realitat dels conflictes armats. Finalment, la diplomàcia i els processos de negociació pacífica entre els bàndols en conflicte són essencials per garantir la fi de la violència i l'establiment d'una pau duradora.

POBRESA INFANTIL La pobresa infantil és una situació en què els nens i nenes no poden cobrir les necessitats bàsiques per al seu desenvolupament integral i benestar. Això inclou necessitats com un habitatge segur i estable, alimentació adequada, accés a l'aigua, a la calefacció i a serveis bàsics. A més d'això, també es veuen vulnerats drets fonamentals com l'educació, el temps d'oci i lleure, i un entorn familiar segur. Quan aquestes condicions no es compleixen, els infants es veuen privats de les oportunitats per créixer de manera sana i per assolir el seu potencial.

FACTORS DETERMINANTS DE LA POBRESA INFANTIL

DIVERSOS FACTORS INFLUEIXEN EN LA SITUACIÓ DE POBRESA INFANTIL.

ALGUNS DELS MÉS DETERMINANTS SÓN:

SITUACIÓ FAMILIAR I GEOPOLÍTICA: La situació econòmica i social dels pares té un gran impacte. Si els pares es troben a l'atur, tenen problemes de salut, o viuen en contextos de conflictivitat social o política, les seves capacitats per cobrir les necessitats bàsiques dels fills es veuen greument afectades.

HERÈNCIA CULTURAL: Algunes comunitats poden viure en condicions més desfavorides per factors històrics i culturals, el que fa més difícil per als infants accedir a oportunitats com l'educació o una vida digna.

CONFLICTES BÈL·LICS I GUERRES: En zones afectades per guerres, els infants perden els seus habitatges, l'educació i accés a recursos bàsics com aigua i aliments, la qual cosa els condemna a viure en situació de pobresa extrema.

ACCÉS A L'HABITATGE: La manca d'un habitatge segur i adequat és una de les causes més greus de la pobresa infantil. Les famílies que no tenen un lloc digne per viure es veuen abocades a condicions precàries que afecten directament la salut i el benestar dels nens.

MANCA D'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA: La pobresa també està vinculada a l'accés limitat a la salut. Els infants en situació de pobresa sovint no poden rebre atenció sanitària adequada, fet que agreuja la seva situació física i social.

DRETS VULNERATS EN LA POBRESA INFANTIL A part dels factors esmentats hi ha drets fonamentals que es poden veure vulnerats en un infant o adolescent que viu en situació de pobresa.

ALGUNS D'AQUESTS DRETS INCLOUEN:

DRET A LA SALUT: Quan els infants no tenen accés a serveis de salut adequats, les seves condicions físiques poden deteriorar-se, i pot ser que no puguin accedir a tractaments o medicaments vitals per al seu creixement i desenvolupament.

DRET A LA SEGURETAT I PROTECCIÓ: En situacions de pobresa extrema, els infants poden estar exposats a situacions de violència o explotació, ja que la manca de recursos també significa menys protecció per a ells.

DRET A LA PARTICIPACIÓ I EXPRESSIÓ: Els infants en situació de pobresa sovint no tenen accés a espais per expressar-se i participar activament en la societat, ja sigui a través d'activitats culturals, educatives o lúdiques, fet que limita el seu desenvolupament personal i social.

MESURES PER REDUIR LA POBRESA INFANTIL

Per combatre la pobresa infantil, cal implementar un conjunt de mesures globals i concretes que abordin les diverses causes d'aquesta situació. Algunes de les accions més eficients podrien ser:

AJUDES ECONÒMIQUES A LES FAMÍLIES: Proporcionar suport econòmic directe a les famílies més vulnerables per cobrir les seves necessitats bàsiques, com l'alimentació, el transport i l'habitatge. Això ajudaria a evitar que els infants quedin exposats a condicions de pobresa.

CREAR ESPAIS D'ACOLLIDA I SUPORT SOCIAL: Establir centres de suport i acollida per a infants i famílies en situació de vulnerabilitat, on els nens i nenes puguin tenir accés a serveis bàsics, educació i lleure, i els pares puguin rebre formació laboral i acompanyament psicològic.

REGULAR ELS PREUS DELS PRODUCTES BÀSICS I SALARIS: Cal establir mesures per controlar els preus dels productes bàsics, com els aliments, i garantir salaris dignes que permetin a les famílies cobrir les seves necessitats essencials. A més, cal un control per evitar l'abús polític i econòmic que empitjora la situació de les famílies.

OFERIR LLOCS DE TREBALL I FORMACIÓ PER A PARES: Promoure polítiques que faciliten l'accés al mercat laboral a les famílies més vulnerables. Oferir programes de formació i suport a la inserció laboral per ajudar els pares a trobar feines estables i ben remunerades. Aquestes mesures, juntament amb altres polítiques socials de caràcter preventiu i de suport a la infància, poden ser essencials per reduir els índexs de pobresa infantil i garantir que tots els infants tinguin les mateixes oportunitats per créixer i desenvolupar-se de manera digna.

POLÍTIQUES CONTRA LA POBRESA INFANTIL A CATALUNYA

A Catalunya existeixen diverses polítiques per combatre la pobresa infantil, com ajudes econòmiques directes i programes d'acollida. Tanmateix, molts infants i adolescents que han participat en la confecció d'aquest Manifest consideren que aquestes mesures no són suficients per eradicar la pobresa en els infants, ja que no aborden de manera integral les causes més profundes, com la manca d'oportunitats laborals per als pares o la desigualtat en l'accés a recursos bàsics. Un nombre important d'infants i adolescents considera que sí, que hi ha polítiques que aborden algunes de les causes de la pobresa infantil, com el suport a les famílies en atur o les iniciatives per millorar l'accés a l'habitatge. No obstant això, molts pensen que aquestes polítiques no són suficients o no es tan ben implementades, i que cal fer més per atacar les arrels de la pobresa, com l'accés a l'educació de qualitat i l'estabilitat laboral per als pares.

Santa Eulàlia de Ronçana, 25 de novembre de 2024